

ทปย.ร.

วันพุธที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540

สิทธิในการรู้ข่าวสาร

แม้ว่าสิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการแสวงหาและการรับรู้ข่าวสาร จะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในสังคมประชาธิปไตย แต่สำหรับประเทศไทย รัฐธรรมนูญยังไม่ได้กำประกันสิทธิดังกล่าวโดยสมบูรณ์ ยังเปิดช่องทางให้สภาหรือรัฐบาลออกกฎหมายมาจำกัดหรือปิดกั้นได้ จึงมีเสียงเรียกร้องขอหลักประกันตลอดมา

คราวนี้ก็เช่นเดียวกัน สมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย อันประกอบด้วยสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนทั่วประเทศ 10 สมาคม ได้เรียกร้องต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญ ให้รัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นใหม่รับรองสิทธิการออกหนังสือพิมพ์โดยอิสระ รับรองสิทธิในการแสวงหาและการรับรู้ข่าวสาร ห้ามปิดหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนอื่นๆ

เมื่อพูดถึงเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่นๆ เรามักจะนึกถึงเสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น แต่ไม่ค่อยคุ้นเคยกับ “สิทธิในการรับรู้ข่าวสาร” ของประชาชน ทำให้ผู้กุมอำนาจรัฐที่เรียกกันรวมๆ ว่า “ทางการ” ปิดกั้นการรับรู้ข่าวสารของประชาชนมาโดยตลอด

เป็นการปิดกั้นการรับรู้ข่าวสาร โดยอ้างว่าเป็น “ความลับทางราชการ” หรือ ไม่ก็อ้างว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ ทำให้การแสวงหาข่าวสาร และการรับรู้ข่าวสารไม่ได้เป็น “สิทธิ” ของประชาชน แต่กลายเป็นสิทธิของทางราชการ ที่จะเปิดเผยหรือไม่เปิดเผย และมักจะเลือกเปิดเผยแต่เฉพาะข่าวสารที่เป็นประโยชน์ของตน

ในประเทศประชาธิปไตย ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน ทั้งในการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้ง การออกเสียงแสดงประชามติ การมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตย จึงต้องเป็นผู้ที่ได้รับข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน ทันโลก ทันเหตุการณ์ จึงจะสามารถเป็นพลเมืองที่สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

สิทธิในการแสวงหาและรับรู้ข่าวสารของประชาชน จึงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย พอกับสิทธิในการแสดงความคิดเห็นด้วยการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณาหรืออื่นๆ อันที่จริงประชาชนย่อมไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างสมเหตุสมผล ถ้าหากว่าถูกปิดกั้นไม่ให้รับรู้ข่าวสารที่เป็นจริงและรอบด้าน

การรับรู้ข่าวสารของประชาชน เป็นกลไกที่สำคัญอย่างหนึ่งในการควบคุมพฤติกรรมของนักการเมืองและข้าราชการ เพื่อไม่ให้ใช้อำนาจแสวงหาผลประโยชน์ นายกรัฐมนตรีก็เคยสัญญาว่า จะให้หน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจทำสัญญาอย่างโปร่งใส และเปิดเผยต่อสาธารณชน แต่น่าเสียดายที่ ส.ส.ยังคิดที่จะห้ามสื่อมวลชนเสนอข่าวที่ไม่พึงประสงค์ได้.